

työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo.tem@gov.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi Ilmastorahasto Oy nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä.

Ilmastorahaston toiminta liittyy pääministeri Marinin hallitusohjelman hiilineutraalisuutta koskevaan tavoitteeseen. Tavoitteen mukaan hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja. Hallituksen esitysluonnoksesta ilmenee, että perustettavan Ilmastorahasto Oy:n on sijoituskohteita valitessaan arvioitava erityisesti se, mahdollistaako Ilmastorahaston osallistuminen hankkeeseen investoinnin, joka ei muuten toteutuisi tai toteutuuko investointi Ilmastorahaston mukana olon ansioista suurempana tai aikaisemmin.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että vähähiiliseen talouteen siirtyminen edellyttää riittäviä panostuksia esimerkiksi kiertotalouden, puhtaan teknologian ratkaisujen ja energiatehokkuuden kehittämiseksi. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan Ilmastorahasto Oy voisi ennalta määritellyin edellytyksin hyväksyä tietyn sijoitus- tai rahoitustoimenpiteen kohdalla yksityisiä sijoittajia korkeamman riskin tai alemman tuottotavoitteen. Tämä edesauttaisi sellaisten hankkeiden toteutumista, joihin yksityisen rahoituksen saaminen on vaikeaa tekemällä kyseisestä sijoituksesta houkuttelevamman yksityisille sijoittajille. Edelleen ehdotusluonnoksessa todetaan, että Ilmastorahasto Oy voisi sijoituksiaan koskevat kynnysehdot ylittävän hankkeen osalta esimerkiksi hyväksyä, että sillä on huonompi etusija suhteessa yksityisiin velkoihin kohdeyrityksen konkurssissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö lausuu asiasta käsityksensä seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt perusteet Ilmastorahaston toiminnalle ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia ja tarvetta esimerkiksi epävarmaan pilottirahoitukseen on jossain määrin olemassa. Epävarman pilottirahoituksen osalta sosiaali- ja terveysministeriö kuitenkin toteaa, että niiden osalta tulee olla erittäin varovainen tulevaisuudessa, koska esimerkiksi jätehuoltoon, kiertotalouteen ja Cleantechiin tehdyt satojen miljoonien eurojen julkiset investoinnit ovat olleet viimeisen parinkymmenen vuoden aikana usein kannattamattomia ja jopa ympäristöterveydellisesti, työsuojelullisesti ja ympäristönsuojelullisesti haitallisia. Sosiaali- ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

terveysministeriö on näistä näkökulmista informoinut vuonna 2017 Valtiontalouden Tarkastusvirasto Tarkastusviraston tehtyä kyselyn Cleantech'stä eri ministeriöille (liite). VTV:lle toimitetun vastauksen jälkeen on ilmennyt, että esimerkiksi kymmeniä miljoonia valtion erilaisia tukijaisia saaneet biokaasua pienimuotoisesti tuottavat kuivamädättämöt eivät toimi ja myös märkämädättämöiden kannattavuus on heikko ja niihin liittyy Turvatekniikan keskuksen sivulla julkaistun tiedon mukaan räjähdysriskejä. Kuivamädättäjä on toimitettu vajaan kymmeneen kuntaan ja myös vientitukuiden myötä mm. Kiinaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että hankkeita, joita Ilmastorahasto Oy rahoittaa, arvioidaan tuotto-odotuksien suhteen kunnianhimoisesti, ei lähtökohtaisesti niin kuin nyt ehdotusluonnoksesta ilmenee, että hyväksytään hankkeiden pilottiluonne ja myös se, että ne voivat olla kannattamattomia ja voivat hyötysten sijasta aiheuttaa jopa esimerkiksi ympäristöterveyshaittoja. Edelleen sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että vähähiilisiä erilaisia energiaratkaisuja tarkastellaan selkein ympäristösuojelullisin kriteerein huomioiden esimerkiksi rahoitettavien hankkeiden vaadittavaan maa-alaan liittyvät tarpeet ja erilaiset muut ympäristövaikutukset läpi tuotantoketjun.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että esityksessä keskeisenä painopisteenä tulee olla se, että kohteiden avulla voidaan todennettavalla tavalla merkittävästi vähentää päästöjä tai uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä nykyratkaisuihin verrattuna. Edelliseen viitaten sosiaali- ja terveysministeriö muistuttaa, että esimerkiksi jätelakia kolme vuotta sitten uudistanut työryhmä teetätti konsultilla laskelmat siitä, mitä ilmastohyötyjä toteutuu jätteiden erilliskeräämisen merkittävällä jätedirektiivin muutoksen edellyttämällä lisäämisellä. Konsultin tekemän arvion mukaan jätteiden erilliskeräyksen hyödyt olivat marginaaliset panostuksiin nähden.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lisäksi, että Ilmastorahasto Oy:n mahdollisuudet kunnianhimoiseen taloudellisesti tuottavaan ja ilmastollisesti tehokkaaseen rahoitukseen todennäköisesti paranevat EU:n komission annettua delegoidun asetusesityksen taksonomia-asetuksen mandaatilla. Voidaan alustavasti arvioida, että Suomelle tärkeä ydinvoimalla hiilidioksidivapaasti tuotettu lämpö ja sähkö määritellään vihreäksi uudessa tammikuun puolella välissä 2022 todennäköisesti hyväksyttävässä delegoidussa asetuksessa. Suomi on tukenut komission esitystä. Se perustuu koeteltuun ja taloudelliseen teknologiaan, jolla on todennettavat ilmastovaikutukset. Edelliseen viitaten sosiaali- ja terveysministeriö on pitkin 2000-lukua antanut myönteisiä lausuntoja nykyisten ydinvoimalahankkeiden eri vaiheissa edellyttäen, että sen alainen Säteilyturvakeskus on lausunut myönteisesti hankkeiden ydinturvallisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että Ilmastorahaston rahoituskohteet ovat teknologia-neutraaleja ja taloudellisesti kannattavia. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö ei pidä lähtökohtaisesti oikeana, että Ilmastorahasto rahoittaisi hankkeita, jotka eivät muuten toteutuisi esimerkiksi epävarmoista tuotto-odotuksista tai epävarmuudesta teknologian ilmastohyötyihin liittyen. Sosiaali- ja terveysministeriön katsoo, että Ilmastorahasto Oy:n tulee voida jopa ensisijaisesti rahoittaa koeteltuihin teknologioihin perustuvia taloudellisesti hyvin kannattavia ja todennettuja ilmastohyötyjä tuovia uusia hankkeita.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Lääkintöneuvos

Mikko Paunio

Liitteet STM:n kirje STM/4884/2017 29.12.2017 VTV:lle toimittama kirje
 Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
 Tiedoksi Perhe- ja peruspalveluministerin esikunta